

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvintum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput VI. Idem a Triburiensi Archiepiscopo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74544](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74544)

CAPUT V.

Alexander III. ^a *Belvacensi Episcopo.*

Quod quidam, sicut asseris, ad confessionem de criminibus conveniunt, & quamvis confiteri velint, se tamen asserunt non posse abstinere: consultationi tuæ taliter respondemus, quod eorum confessionem accipere debes, & eis de criminibus confilium exhibere. Et licet non sit vera pœnitentia, admittenda tamen est eorum confessio, & crebris, & salutaribus monitis pœnitentia est inducenda.

NOTÆ.

1. ^a *Belvacensi.*) Ita legitur in secunda collectione, sub hoc tit. cap. 1. De Ecclesia Belvacensi nonnulla adduxi in cap. 13. de foro competente.

COMMENTARIUM.

2. Difficilis admodum est præsens Alexandri de cisis, dum in ea docetur, admittendam esse pœnitentiam ejus, qui asserit se à peccato, quod confitetur, abstinere non posse, etiamsi vera talis pœnitentia non sit, cum certum omnino sit, ad pœnitentiam ut sacramentum desiderari dolorem de peccatis admittis, & propositum amplius non peccandi. Unde in cap. illo 9. de pœnit. dist. 3. juxta veram ejus literam, quam restituit Loaysa in notis ad D. Isidorum lib. 2. sent. tit. 3. ita legitur: *Ille pœnitentiam dignè agit, qui sic præterita mala deplorat, ut futura iterum non committat; nam qui plangit peccatum, & iterum committit peccatum, est quasi quis lavet laterem crudum quem quanto magis abluerit, tanto amplius lutum faciet.* Unde perdifficile est, quomodo sit admittenda pœnitentia illius, qui fateretur abstinere se ab eo peccato, quod confitetur, non posse. Pro hujus textus expositione varia adduxerunt Theologi Moralitæ Gabriel in 4. dist. 17. quest. 1. art. 3. Paludanus ibidem, quest. 7. Sylvester verbo Confessor 4. quest. 2. ad finem Victoria de confessione, num. 163. Cano in relectione de pœnitentia, part. 5. in fine. Medina de confessione sine pœnitentia cordis facta, Frago 1. part. de regim. lib. 2. dist. 4. asserunt admitti similem pœnitentiam, seu confessionem, quia licet fru-

ctiosa non sit quoad gratiam, tamen sufficiens est, ut talis pœnitens adimpleat præceptum Ecclesiæ annuæ confessionis, & ut excusetur à pœnis impositis in cap. omnis hoc tit. Verùm hæc interpretatio fuit veri nequit, cum præsens textus sit Alexandri III. & textus in dist. cap. omnis, Concilii Lateran. celebrati sub Innocentio III. quare affirmari non potest, Alexandrum in præsentem præfuisse de obligatione annuæ confitendi peccata, Joannes Sanchez in select. dist. 10. num. 6. asserit pœnitentem absolvendum esse dum proponat se amplius non peccaturum, etiamsi deferere non possit occasionem peccandi: quem transcripsit Barbosa in præfenti. Sed his omnibus omissis dicendum est cum Julio Lavoro de Jubileo 2. part. cap. 14. numer. 76. Vivaldo in Candelabro, lib. 6. de attritione, num. 5. in præsentem textu agi de illis, qui cum accedunt ad pœnitentiam, asserunt se ob suam fragilitatem credere se abstinere non posse à peccato, sperare tamen se à Deo impetraturos auxilium, ut liberari valeant; qui licet non habeant perfectum dolorem cum proposito amplius non peccandi ex se, & ideo vera pœnitentia non videatur; tamen quia ex Dei misericordia confidunt se amplius in peccatum non fore lapsuros, ideo pœnitentia illis injungenda est; non enim desideratur in pœnitente, ut existimet se amplius non peccaturum, sed sufficit propositum non peccandi: nam hoc voluntatis est, illud intellectus. Nisi dicamus, in præsentem agi non de pœnitentia sacramentali, sed de salubri, in dicta ad promerendam Dei gratiam, ut ita qui peccata confitetur, possit se ab occasione peccandi abstinere: unde ait Alexander in præfenti, salubribus consiliis, & monitis esse similes pœnitentes adjuvandos.

CAPUT VI.

Idem ^a *Triburiensi Archiepiscopo.*

Licet tam veteris, quàm novi Testamenti pagina, Et infra; Si autem illi, qui aliquos dies in pane, & aqua ex injuncta sibi pœnitentia tenentur peragere, panem quo vescantur, non habent, leguminibus, aut piscibus, aut aliis ^b cibariis reficiantur, si necessitas id exposcat. Discretionem tamen adhibita, quod his non addelicias, sed ad sustentationem utantur.

NOTÆ.

1. ^a *Triburiensi.*) Ita etiam legitur in secunda collectione, sub tit. de feriis, cap. licet, sed veram inscriptionem dedi in eodem textu in hac sexta collectione.
2. ^b *Cibariis.*) Hujus textus mentio fit in canoni-

bus pœnitentialibus, can. antepenult. ibi: *Insuper notandum est, quod si pœnitentia in pane & aqua imponatur non habenti panem, potest loco panis leguminibus, & pisciculis vesci, & etiam aliis sine necessitate illud requiratur.* Extra de pœnit. & remis. Est autem textus hic intelligendus de cibis jejunantibus non veteris; sciendum enim est, pro tempore ipsius

fius jejunii, hoc est abſtinentiæ, nullum cibum ſumere licere: immò primis florentis Eccleſiæ temporibus jejunantes non ſolum à cibo, & potu abſtinuiſſe, verùm & virginem ſalivam ſervafſe refert Tertul. *de jejunio cap. 6.* ibi: *Ipsa natura ennuñciavit, quales nos ante pabulum, & potum in virgine adhuc ſaliva exhibere conſuevit.* De potu celebris eſt locus Prudentii in *actis S. Fructuoſi Martyris*: cum enim ei poculum frater offerrent, quo martyr recrearetur, immò & muniretur, recuſavit dicens:

Jejunamus, inquit, reſuſo potum:

Non dum nona diem reſoluſi hora.

Et cum ſolvebatur jejunium horâ nonâ, pane, aut oleribus jejunantes utebantur, D. Clemens *lib. 5. conſtit. Apoſtolic. cap. 17.* ibi: *Ita jejunandum ut ſolum pane utamini, & oleribus; vini autem potu, & carnibus abſtineat.* Quod de ægotantibus refert D. Hieronymus ad *Eufochium*. ibi: *De cibus, & potu taceo, cum etiam languentes monachi aquâ frigidâ utantur.* Illuſtrant Ambian. ad Tertul. *de jejunio, cap. 10. obſerv. 4.* Fileſacus in *opus. de Quadrageſima, cap. 18.* Illud autem hodie apud omnes obſervatur, ut jejunâtes veſci non poſſint carnibus, & omnibus iis, quæ ab ea originem trahunt, *cap. de eſu carnis, de conſecr. diſt. 3. cap. denique 4. diſt. can. 56. Synodi 6.* ibi: *Similiter accepimus, & in Armeniorum regione, & in aliis locis, in Sabbathis & Dominicis ſanctæ Quadrageſimæ quifdam ova, & caſeum comedere.* Viſum eſt ergo, ut omnis Dei Eccleſiæ, quæ eſt in univerſo terrarum orbe, unicuique ordinem ſequens, jejunium perſiciat, & abſtineat, ſicut omni inæſtabili, ſic ab ovis, & caſeo, quæ ſunt fructus, & ſæus eorum, à quibus abſtinemus: ſi autem hoc non ſervaverint, ſi ſunt quidem clerici, deponantur; ſi autem laici, ſegregentur. Tolet. *8. can. 9.* Gerundenſe *can. 3.* Mediolan. ſub Carolo, *tit. de jejun. Trident. ſeſſ. 25. cap. 21.* Illuſtrant Bellarminus *de jejun. cap. 4.* Leſſius *de iuſt. lib. 4. cap. 2. dubit. 5.* Virgin. *de jejun. lib. 3. cap. 5.* Fagundez in *4. præ-*

cept. Eccl. lib. 1. cap. 2. Trullench in *bullas lib. 1. §. 4.* Eccleſiæ enim cibus ita delicatis, & lautis abſtinere juſſit, ut carnis laſcivia frenaretur. Concil. Senon. ſub Clement. VII. *art. 7.* non quia ſimiles cibos condemneret, ut Saturninus, & alii hæretici voluerunt, quos ſequuti fuerunt Manichei, Prifcillianiſtæ, Marcioniſtæ, & alii condemnati in *can. 50. Apoſt. Concil. Ancyr. can. 13.* Bracharenſi *1. can. 13. & 32.* Gangrenſi *can. 2.* Tolet. *1. in aſſert. fidei:* notantur Turtianus *pro epiſt. Pontificum cap. 6.* Baronius *anno 57. num. 188.* Severinus Binius in *Concil. Gangr. Savarus ad Sidonium lib. 4. epiſt. 9.*

Hinc exponendus venit textus in *can. 50. Synodi Laodicæ* relatus in *cap. non oportet 8. de conſecr. diſt. 3.* in illis verbis: *Non oportet in Quadrageſima quinta feriâ ultima hebdomadæ jejunium diſſolvi, & totam Quadrageſimam inhonorare; ſed per totos hos dies jejunare, & eſis abſtinentia convenientibus, deſideſt aridioribus uti.* Vel ut in Concilio legitur: *Oportet totam Quadrageſimam jejunare xerophagiâ nentes.* Supponendum enim eſt, Græcos tantum ſecco cibo, id eſt pane, & leguminibus ſiccis, ſeu coctis pomis, aut oleribus crudis, jejunantes uti, ut probat Baſſamon in *can. 69. Apoſt. & in can. 14. Concil. Ancyr.* quod genus cibi Xerophagias appellabant. Caſſianus *lib. 4. collat. 22.* id eſt faciles cibos, ut explicat Fileſacus *de Quadrageſ. cap. 8.* Immo & in Eccleſiâ Latina jejunantes etiam ſecco cibo uſos fuiſſe, refert Tertul. *de jejunio cap. 9.* ibi: *Inſpiciamus autem xerophagiarum novitatem, aut vanitatem.* Et *cap. 1.* ibi: *Jejunantes cibum ab omni carne, & omni injulencia, & vividioribus quibuscunque pomis, ne quid vinoſtatis veledamus, vel potemus.* Conſtat ex variis auctoritatibus congeſtis à Burchardo *lib. 17. 19. & 20. Decreti,* Carnotenſi *part. 15. c. 198.* Unde rectè Patres in dicto canone 50. juxta morem regionis Orientalis, & ſanctitatem illorum temporum ſtatuerunt, jejunantes xerophagiis, id eſt cibus aridioribus uti poſſe.

CAPUT VII.

Clemens III.

Quæſitum eſt à nobis, utrum ſacerdotibus Græcis, quibus legitimo matrimonio licet uti, & pœnitentia publica ſit imponenda, ſi eam ſibi poſtulent pro filiis oppreſſis injungi. Huic igitur conſultationi taliter reſpondemus, quod ſi iſtis procurantibus, vel ſtudioſè negligentibus, filii in lectis reperiuntur oppreſſi, ob officio altaris debeant perpetuò abſtinere; & gravior, quàm laicis, non tamen publica, niſi id in publicum venerit, pœnitentia debet imponi: qui tamen non ſolum à ſacrorum ordinum executione ceſſabunt, verum etiam ſi ſunt infra ipſos, ad eos minimè aſſumantur. Verùm etiam ſi ex incuria ipſorum mortui inveniantur in cunis, & illud fuerit occultum, pœnitentia eis pro arbitrio Pœnitentiarii imponatur, & in terrorem aliorum ad tempus abſtineant à celebratione Miſſarum.

NOTÆ.

1. ^a Clemens III. Ita legitur in hac ſexta collectione: in ſecunda autem legitur, *Alexander III.* Sed verius credo textum eſſe Clementis III. eſſi nullibi exprimitur, cui referbat ipſe Pontifex.
2. ^b Matrimonio. Juxta tradita in *cap. cum olim, de clericis conjug.*
3. ^c Pœnitentia publica. licet enim clericis non poſſit ſolenis pœnitentia injungi, ut probavi in

cap. 1. de bigam. non ordin. tamen pœnitentia publica illis injungi valet, dummodo priùs deponantur, ut ita ad ſtatum laicalem redacti, vel in monaſterium detruſi, vel pœnitentiæ mancipari poſſint. Concil. Tolet. *4. can. 46.* ibi: *Si quis clericus in demoleſendis ſepulchris fuerit deprehenſus, qui a ſacris hoc proſacrilegio legibus publicis vindicatur, oportet canonibus in tali ſcelere proditum clericatus ordine ſubmoveri, & pœnitentiæ triennio deputari.* Quem illuſtrat Suarez à Mendoza *lib. 2. ad leg. Aquil. cap. 2. ſect. 6. num. 22. & lib. 5. capitular. Caroli*